

Raadsvergadering: 23 november 2023

Agendapunt:

Commissie: Ruimte

Portefeuillehouder: Jasper Nieuwenhuizen (Wonen)

Onderwerp: Vaststelling Woonwagenbeleid en toewijzingsverordening

Voorgesteld besluit

(te besluiten om:)

1. Het gemeentelijk Woonwagen- en standplaatsenbeleid vast te stellen.
2. De Toewijzingsverordening Woonwagenstandplaatsen gemeente Alkmaar vast te stellen.

Samenvatting

Door vaststelling van het woonwagenbeleid en de toewijzingsverordening ontstaat er een integraal woonwagenbeleid in de gemeente Alkmaar. Dit beleid is erop gericht om het wonen in woonwagens in familieverband mogelijk te maken.

Dit voorstel staat in relatie tot coalitieakkoord & programmabegroting

Argumenten

1. *We voldoen met dit beleid aan de landelijke uitgangspunten van het ministerie van BZK en aan mensenrechtelijke uitspraken zoals het advies van het College voor de Rechten van de Mens.*

Het landelijk beleidskader 'Gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK; juli 2018) geeft de kaders aan waarmee de gemeente wordt geacht lokaal woonwagenbeleid te ontwikkelen; het beschermen van woonwagenbewoners tegen discriminatie, het waarborgen van hun mensenrechten en het bieden van rechtszekerheid en duidelijkheid. De onderstaande actiepunten worden in het Beleidskader beschouwd als een inspanningsverplichting:

- De gemeente stelt het beleid voor woonwagens en standplaatsen vast als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid;
- Het beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven voor het woonwagenleven van woonwagenbewoners;
- Hiervoor is nodig dat de behoefte aan standplaatsen helder is;
- Corporaties voorzien in de huisvesting van woonwagenbewoners voor zover deze tot de doelgroep behoren;
- De afbouw van standplaatsen is niet toegestaan (behoudens uitzonderlijke omstandigheden), zolang er behoefte is aan standplaatsen;

- Een woningzoekende woonwagenbewoner die dit wenst, heeft binnen een redelijke termijn kans op een standplaats (vergelijkbaar met de termijn voor een sociale huurwoning).

Het woonwagenbeleid borgt bovenstaande punten zodat we voldoen aan de gestelde uitgangspunten. Het woonwagenbeleid houdt rekening met de specifieke woonbehoefte van woonwagenbewoners en werkt naar voldoende standplaatsen toe op basis van het behoefteonderzoek c.q. aangetoonde behoefte. Er is niet langer sprake van een afbouwbeleid.

Het beleid is erop gericht dat bij op uitgifte van nieuwe plaatsen (koop of huur) deze plaatsen voor nu en in de toekomst beschikbaar blijven voor de doelgroep. Dit wordt geborgd door het opnemen van de zelfbewoningsplicht en het eerste recht van koop door de gemeente Alkmaar in de kwalitatieve bepalingen van de notariële koopovereenkomst.

Het woonwagenbeleid is opgesteld in samenwerking met de bewonerscommissie woonwagenzaken, waarbij de afgesproken twee derde meerderheid heeft ingestemd met het beleid dat voorligt. Drie personen (1 gezin) van de 35 zijn tegen.

2. *De toewijzingsverordening borgt het uitgangspunt dat woonwagenbewoners kunnen wonen in familieverband.*

De woonwagenbewoners hebben aangegeven behoefte te hebben aan toewijzingsregels die objectief, transparant, eerlijk en toekomstbestendig zijn. De huidige 'wachtlIJst' wordt in opdracht van de gemeente beheerd door Woonwaard. Hierop staan niet alleen standplaatszoekenden uit de gemeente Alkmaar, maar vanuit de gehele regio. Omdat er nieuwe standplaatsen bij komen en er ook koopstandplaatsen worden gerealiseerd, zien we het toewijzen van standplaatsen als een verantwoordelijkheid van de gemeente. De huidige 'wachtlIJst' wordt verdisconteerd in de lijst met geregistreerde standplaatszoekenden op basis van de nieuwe toewijzingsregels.

In de toewijzingsverordening zijn 3 categorieën te onderscheiden:

Categorie 1: om het uitgangspunt 'wonen in familieverband' te borgen komen de kinderen en kleinkinderen van de Alkmaarse woonwagenbewoners (= woonachtig op een van de huidige 3 woonwagenlocaties in de gemeente Alkmaar) in de eerste categorie en komen daarmee als eerste in aanmerking voor nieuwe standplaatsen.

Categorie 2: in de tweede categorie vallen de spijtoptanten die op een woonwagenlocatie in de gemeente Alkmaar hebben gewoond of die ten minste 10 jaar op een van de woonwagenlocaties in de gemeente Alkmaar woont maar zelfstandig een standplaats zoekt.

Categorie 3: hierin vallen de standplaatszoekenden die volgens het afstammingsbeginsel woonwagenbewoner zijn en uit de gemeente of regio Alkmaar komen maar die geen eerste- of tweedegraads familie hebben op een woonwagenlocatie in de gemeente Alkmaar.

De toewijzingsverordening is samen met de bewonerscommissie woonwagenzaken opgesteld waarbij de afgesproken twee derde meerderheid heeft ingestemd met de toewijzingsverordening die nu voorligt. Drie personen (1 gezin) van de 35 zijn tegen.

- Kanttekeningen en alternatieven

1. *Vaststellen van een apart woonwagenbeleid impliceert een verbijzondering van een groep inwoners*
De verhuur van standplaatsen en woonwagens zou niet anders mogen zijn dan de verhuur van een huurwoning via een corporatie. Het hebben van 'woonwagenbeleid' impliceert een verbijzondering van een groep die bij wet gelijk is aan ieder andere woningzoekende in het sociale segment. Het woonwagenbeleid is echter tijdelijk en primair bedoeld om de huidige situatie op de woonwagenlocaties te normaliseren met het oog op eigendomsoverdracht aan de woningcorporaties. Daarnaast geeft het beleid houvast om het woonwagendossier te beleggen binnen de gemeentelijke organisatie.

2. *Door het invoeren van toewijzingsregels, kan de positie van standplaatszoekenden wijzigen.*
Omdat we in de toewijzingsverordening een keuze maken voor de Alkmaarse woonwagenbewoner, is het mogelijk dat woonwagenbewoners die geen binding hebben met de bestaande woonwagenbewoners van een van de drie woonwagenlocaties in de gemeente Alkmaar naar anderen verschuiven op de lijst met geregistreerde standplaatszoekenden. Het is dus mogelijk dat mensen die korter op de lijst staan door bijvoorbeeld hun leeftijd, eerder in aanmerking komen voor een standplaats in de gemeente Alkmaar omdat ze kind of kleinkind zijn van een Alkmaarse woonwagenbewoner, dan iemand die langer staat ingeschreven als standplaatszoekende maar geen aantoonbare binding heeft met de Alkmaarse woonwagenbewoners woonachtig op één van de drie woonwagenlocaties (Bestevaerstraat, Mondriaanstraat en Scheldestraat). Er staan meer dan 125 personen op de 'wachtlister' van Woonwaard, waarvan een groot deel geen 1e of 2e-graads binding heeft met de woonwagenbewoners van de gemeente Alkmaar. Wij kiezen echter voor de Alkmaarse bewoners omdat er een groot tekort is aan standplaatsen in heel Nederland en wij als gemeente niet het tekort aan standplaatsen kunnen oplossen voor de hele regio of zelfs voor buiten de regio. Het college heeft de mogelijkheid om in uitzonderlijke situaties af te wijken van de toewijzingsregels door middel van een hardheidsclausule in de verordening.

Financiële aspecten

N.v.t.

Vervolg en communicatie

- Diverse locaties zijn onderzocht voor uitbreiding van het aantal woonwagenstandplaatsen. De uitkomsten en advies voor toewijzing en ontwikkeling zullen binnenkort aan college en raad worden voorgelegd.
- Naast een participatieplan met raadpleging van de omwonenden, wordt er in samenwerking met de woonwagenbewoners een boek gemaakt over de geschiedenis en leefwijze van Alkmaarse woonwagenbewoners. Het doel hiervan is om te laten zien hoe bijzonder de cultuur is, om meer acceptatie en begrip te creëren en om wat onbekendheid met deze groep Alkmaarse inwoners weg te nemen.

Bijlagen

1. Woonwagenbeleid 'Woonwagen- en standplaatsenbeleid 2023 gemeente Alkmaar'
2. Woonwagenbeleid 'Analyses en uitkomsten inventarisatie woonbehoefte woonwagenbewoners 2019'
3. Woonwagenbeleid 'Landelijk beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid Ministerie BZK'
4. Woonwagenbeleid 'Toewijzingsverordening woonwagenstandplaatsen gemeente Alkmaar'

Burgemeester en wethouders van Alkmaar,

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

dhr. R.M. Reus, gemeentesecretaris

Collegevergadering: 26 september 2023

Nr.

De raad van de gemeente Alkmaar;

Gelet op

Het besluit van burgemeester en wethouders van 19 september 2023

Het advies van de commissie Ruimte 7 november 2023

Het bepaalde in de Huisvestingswet 2014, artikelen 4 t/m 35.

Besluit

*(de raad besluit om: **Let op:** dit is een exact kopie van de besluiten die bij het voorgestelde besluit(en) staat(n) blz. 1.)*

1. Het gemeentelijk Woonwagen- en standplaatsenbeleid vast te stellen.
2. De Toewijzingsverordening Woonwagenstandplaatsen gemeente Alkmaar vast te stellen.

De raad van Alkmaar, 23 november 2023

mw. drs. A.M.C.G. Schouten, burgemeester

mw. mr. V.H. Hornstra, griffier